

Některé problémy organizace a vedení střetného sražení

Podplukovník ČSs. Zdeněk Hradecký

Rozborem charakteristických rysů, forem a způsobů vedení soudobých operací došlo vojenské umění k závěru, že střetné sražení je v současných podmínkách nejtýpější, ale zároveň jeden z nejtěžších druhů útočné činnosti operačních svazů. Manévrový charakter operací, vysoká tempa útoku, aktivnost obrany a existence, prostředků, umožňujících rychlé změny situací na bojišti, podtrhují význam střetného boje a střetného sražení.

Střetný boj a střetné sražení není v soudobých podmínkách zvláštní druh bojové činnosti, ale z hlediska soudobého pojetí forem a způsobů ozbrojeného zápasu je nedílnou součástí — lze říci průvodním jevem, hlavní náplní nebo nejzákladnější formou bojové i operační činnosti vojsk.

Proč je střetné sražení a střetný boj v soudobých podmínkách typickým způsobem operační a bojové činnosti vojsk a proč je jedním z nejtěžších druhů útočné činnosti?

Odpověď je třeba hledat v prostředcích ozbrojeného zápasu, které při hromadném zavedení do výzbroje armád uplatňují svůj vliv na způsoby a formy organizace, přípravy i vedení boje a operace. Charakter hlavních a hromadně používaných prostředků ozbrojeného zápasu si zákonitě vynucuje odpovídající charakter forem a způsobů jejich využití.

Jaderné a raketové zbraně jsou typickým útočným prostředkem. Základní charakteristický rys rozhodujícího prostředku ozbrojeného zápasu je útoč-

ný a proto zcela zákonitě je i základní formou — způsobem jejich využití — útočná činnost vojsk. Jsou hlavním prostředkem ozbrojeného zápasu obou protivníků — vlastních vojsk i nepřítelů. Je proto logické, že obě válčící strany se budou snažit splnit cíle operací i bojů způsobem, který nejlépe a nejefektivněji umožňuje využití účinků jaderných a raketových zbraní — útokem.

A jestliže obě strany se snaží dosáhnout stanovených cílů útočným způsobem — dochází ke střetnutí, které podle rozsahu, množství zasazených sil a prostředků a cílů jednotlivých stran lze klasifikovat jako střetný boj nebo střetné sražení.

První předpoklad pro tvrzení, že střetný boj a sražení jsou v soudobých podmínkách nejtýpější způsobem bojové a operační činnosti vojsk je tedy skutečnost, že v důsledku oboustranného zasazení jaderných a raketových zbraní se oba protivníci budou snažit splnit cíle boje i operace útočným způsobem, což je hlavní charakteristický rys střetného boje i sražení. Tento dílčí závěr nám dává opodstatnění k dalšímu závěru, který se dotýká charakteru a způsobu prvních útočných operací a bojů pohraničních svazů v počátečním období války. Za předpokladu, že se prvním hromadným úderem jedné ani druhé straně nepodařilo oslabit protivníka natolik, že by byl nucen přejít předem do obrany, pak je nanejvýš pravděpodobné, že pohraniční sražení bude mít charakter střetných bojů jed-

notlivých svazků a střetného sražení operačních svazů.

Jaderné a raketové zbraně nebudou však používány výhradně a jedině v útočných operacích, ale též v obraně. Přitom je dostatečně jasné, že obrana z hlediska soudobých zásad převzala mnoho prvků útoku, které jsou hlavním výrazem její nutné aktivity. A právě požadavek aktivity spojený s použitím jaderných zbraní a využitím jejich účinků vojsky v obraně si vynucuje plnit řadu úkolů i v obraně útočným způsobem. Proto lze zcela oprávněně tvrdit, že ke střetnému boji i sražení bude docházet nejen v útočných, ale i obranných operacích, nejen v prvních operacích počátečního období války, ale i v průběhu dalších operací a bojů.

I když značně zploštěně, lze podle mého názoru udělat závěr, že pokud bude v průběhu ozbrojeného zápasu oboustranně používáno jaderných a raketových zbraní, potud budou střetný boj a střetné sražení nejtypičtějším způsobem bojové a operační činnosti vojsk.

Všimněme si dále — proč je střetné sražení a střetný boj v soudobých podmínkách jedním z nejtěžších druhů útočné činnosti.

Charakteristika střetného sražení bývá zpravidla udávána takto:

- naprostý nedostatek času pro organizování bojové činnosti;
- náhlé a prudké změny v situaci;
- úpornost bojů o získání a udržení iniciativy;
- rychlý průběh bojové činnosti a zasazování vojsk do sražení z chodu;
- nutnost využití všech forem manévru s cílem obchvátit boky a provést údery do týlu uskupení nepřítele atd.

Již tyto skutečnosti dostačují k tomu, aby bylo opodstatněno tvrzení, že jde o jeden z nejtěžších druhů útočné

činnosti. Přesto se však domnívám, že v charakteristice střetného sražení, která má dokumentovat obtížnost a vysokou náročnost tohoto druhu útočné činnosti není zpravidla postiženo to nejpodstatnější — to, co je základem jakékoli organizované činnosti vojsk v ozbrojeném zápase, tj. problematika řízení vojsk — velení. I když všechny vyjmenované charakteristické rysy střetného sražení i střetného boje kládou vysoké a náročné požadavky na fyzické, duševní i odborné kvality vojsk a stejně tak na výkonnost a kvalitu bojové techniky, přesto se domnívám, že hlavním faktorem obtížnosti tohoto druhu útočné činnosti je podstatně redukovaná možnost cílevědomého a do určité míry centralizovaného řízení.

Ve střetném sražení a střetném boji podstatně markantněji vystupují do popředí disproporce mezi formami velení.

Jestliže na základě rozboru stávajícího systému velení vojskům bylo nutno konstatovat, že v důsledku nových charakteristických rysů soudobého boje a operací dochází k rychlému stárnutí informací (= zpráv), pak ve střetném sražení se toto projevuje obzvláště negativně. To, že obě bojující strany jsou v pohybu a vedou útočnou činnost, že dochází k náhlým a prudkým změnám situace, a řada dalších faktorů způsobuje, že stávající propustnost sdělovacích kanálů, stejně jako prostředky pro získávání informací, jejich zpracování a vydání řídicích příkazů nepostačují zvládnout možnost informace jako takové a natož pak v odpovídajícím čase potřebném ke kvalitnímu řízení.

Při střetném sražení, které nebude možné s dostatečně velkým předstihem předvídat a plánovat, se podstatně zvětšuje objem i početnost informace, což naráží na schopnosti prostředků pro jejich přenos a zpracování.

Pod vlivem těchto skutečností se

nežřídka uplatňuje zásada, že velitel se musí rozhodnout i v tom případě, nemá-li dostatek potřebných podkladů — zpráv o nepříteli, popřípadě i o vlastních vojscích a dalších skutečnostech. Je jisté, že v současné době je tato zásada objektivní nutností — ale je správná a je v soulase s odpovědností velitele a s požadavky na kvalitu a význam řízení? Podle mého názoru je jen určitým momentálním východiskem, které je třeba brát jen relativně za základ velení. Bezpochyby správnější cesta je hledat způsoby, jak zabezpečit veliteli a štábu potřebné podklady pro objektivní a reálné rozhodnutí a řízení.

Bez dalšího rozvádění těchto skutečností pokládám za dostatečně zřejmé, že **pravá příčina, proč střetné sražení a střetný boj je klasifikován jako jeden z nejtěžších druhů útočné činnosti, je v disproporcích a objektivních potížích jeho řízení, tj. ve velení.**

—☆—

V další části se zmíním o některých otázkách z oblasti organizace, přípravy a vedení střetného sražení a v neposlední řadě i o základních problémech velení vojskům ve světle zmíněných disproporcí.

Základní charakteristické rysy i způsoby organizace, přípravy a vedení střetného sražení vyplývají z cíle sražení. Podle obecně platných zásad vojenského umění je **cílem střetného sražení rychlé zničení hlavního uskupení nepřítel, získání iniciativy a vytvoření výhodných podmínek pro další rozvíjení operace.** Opodstatněnost charakteristických rysů i způsobů a forem střetných sražení by však nebyla úplná, kdybychom cíl střetného sražení posuzovali jen jednostranně — mám na mysli jen z našeho hlediska. Základní podmínka a zároveň předpoklad ke vzniku střetného sražení je přece sku-

tečnost, že oba protivníci mají snahu splnit úkol útočným způsobem. V řádech a předpisech našeho pravděpodobného nepřítele je cíl střetného sražení stanoven obdobně jako u nás. Tato skutečnost nás nepřekvapuje, protože základní zásady ozbrojeného zápasu se zcela zákonitě do značné míry shodují, což je objektivně dáno vývojem vědy a techniky ve světovém měřítku a relativně obdobnou kvalitou a parametry bojové techniky používané ve všech moderních armádách.

Důležité však je, abychom na skutečnost, že cíle obou protivníků před nebo při vzniku střetného sražení jsou zhruba stejné, nezapomínali. Dedukovat způsoby a formy organizace i vedení a především pak řízení střetného sražení jediné z hlediska vlastního záměru — a nebrat v úvahu zámysl a cíl jistě **potenciálního nepřítele, by bylo nanejvýš nebezpečné a neodpovědné zjednodušování.**

Tuto okolnost zdůrazňuji proto, že mnohdy je právě tento důležitý faktor opomíjen. V praxi (mám na mysli nikoli jen praxi při cvičeních, ale i různá pojednání, rozvahy a v některých případech i oficiální materiály) se důsledky toho, že jsou do značné míry opomíjeny reálné možnosti nepřítele a zvláště to, že i on chce střetným sražením si vytvořit podmínky pro další úspěšné rozvíjení útočné operace, projevují v jednoznačných tvrzeních, že počáteční období války, které bude — lze říci — prosyceno střetnými boji a sraženími, bude uskutečňování sérií nepřetržitě a ve vysokých tempech vedených útočných operací. S tím, že cíl střetného sražení, který sice je a musí být hlavním vodítkem při organizaci a řízení sražení, ale ve své podstatě je jen přáním zakotveným v plánu a organizačně v rámci možností zabezpečeným, není a nemůže být jednoznačným a jediným ukazatelem a v žádném

případě stoprocentní zárukou úspěšného splnění, se nepočítá. Skutečnost, že právě ve střetném sražení se střetávají téměř shodné cíle obou protivníků — což je právě jen pro tento způsob operační a bojové činnosti typické — že oba protivníci vynakládají maximální úsilí a využívají všech možností k jejich splnění — nutně vyžaduje **obezřetně kalkulovat nikoli s jistotou, ale jen s určitou mírou pravděpodobnosti splnění stanoveného cíle.**

Zvláštnosti střetného sražení si proto vynucují vynaložit veškeré úsilí k splnění stanoveného cíle, ale zároveň je třeba reálně počítat i s tím, že cíl nebude splněn a že výsledek střetného sražení může podstatně ovlivnit, popřípadě i znemožnit splnění cíle operace.

Z hlediska organizace a přípravy střetného sražení by se měly tyto skutečnosti promítnout do praxe přípravy a plánování a to ve zpracování minimálně dvou základních variant.

Nedostatečná informovanost řídicích orgánů, nedostatek času a nejasnost situace jsou však v současné době hlavními příčinami toho, že rozhodnutí velitele počítá zpravidla jen s jednou variantou, která má přitom velkou míru neurčitosti. (Je to logické, protože neurčitost se dá zmenšovat jediné zvětšením objemu informace.)

Ukazuje se tedy nutný rozpor. Na jedné straně má velitel nedostatek zpráv o nepříteli — čili míra neurčitosti jeho rozhodnutí je značná a množství možných variant výsledku sražení je velká, ale na druhé straně vydává jednoznačné rozhodnutí v jedné variantě, což odpovídá zmenšení míry neurčitosti téměř na nulu — čili určitosti.

Plánovat a připravovat více variant štáb ani velitel nemohou, protože to časově nejsou s to zvládnout. Z těchto důvodů je nutno konstatovat, že současná praxe neodpovídá zásadám soudobé teorie řízení.

Nedostatek zpráv (informací) — což je typické pro střetné sražení — vyžaduje plánovat více variant a tak dodatečně zmenšovat míru neurčitosti.

Nedostatek času naproti tomu nedovoluje zpracovat možné varianty a nutí velitele a štáb k plánování a přípravě jen jedné varianty, která teoreticky by měla být výrazem úplné informovanosti, tzn. bez neurčitosti.

Přiblížit alespoň z části současnou praxi velení ve střetném sražení zásadám teorie řízení znamená řešit problém po dvou liniích. Především hledat cesty k zabezpečení maximálně možné informovanosti velitele a štábu a tím jim dát oprávnění k jednoznačnému rozhodnutí, nebo hledat cesty k výběru a propočítávání různých možných variant. V obou případech pak je třeba hledat cesty k zproduktivnění a zrychlení procesu získání, přenosu a zpracování informace.

Jistě ne jedinou, ale nutně jednou z hlavních cest je přitom efektivní využití mechanizační a automatizační techniky na všech úsecích toku informace.

Z uvedeného vyplývá, že **řízení střetného sražení je poznamenáno vlivy negativně působících faktorů, z nichž přední místo zaujímá nedostatek času.** V souvislosti s tím vyvstává další problém, který by bylo třeba především teoreticky vyřešit a to — **podrobně rozebrat míru decentralizace velení z hlediska efektivnějšího využití sil a prostředků.**

Běžná tendence, že není-li v určitých obdobích boje či operace dostatek času — nemůže-li určitý orgán velení časově zvládnout úkoly řízení, je hledáno východisko ve zvětšování míry decentralizace, není podle mého názoru správná, ale je jen dočasným východiskem jak z části paralyzovat negativně působící vlivy.

Z toho, co jsem uvedl, lze vyvodit

závěr, že střetné sražení, které je vzhledem k svým charakteristickým rysům a specifickým podmínkám vzniku i způsobu vedení charakterizováno jako jeden z nejčastějších, ale přitom nejtěžších způsobů operační a bojové činnosti vojsk, nelze vidět jen jako souhrn zvláštností, které si uvědomujeme, které jsme zvládli a dovedeme je v případě potřeby odříkat, ale že je třeba hluboce se zabývat důsledky těchto zvláštností, které při podrobnějším studiu se zpravidla projevují jako faktory, které nepříznivě ovlivňují současné zvyklosti, zásady, metodiku práce a návyky.

—☆—

V další části chci vyjádřit svůj názor na otázky využití manévru ve střetném sražení a boji.

V různých obměnách je v současné době uplatňována zásada, že hlavní úsilí vojsk ve střetném sražení musí být zaměřeno na údery do boků a týlu hlavního uskupení nepřítele.

Zároveň se uvádí, že čelní úder na jednom nebo několika směrech lze uskutečnit v těch případech, kdy vyvedení hlavních sil do boků nepřátelského uskupení bude spojeno se ztrátou času nebo ztíženo terénními podmínkami, přičemž se zpravidla podotýká, že čelní údery nemají být příčinou zdoluhavých bojů, vytvoření souvislé fronty a ztráty útočného tempa. (Viz např. Studijní materiály k operačnímu umění — GS/OS čj. 010549/19-1964 str. 55.) Souběžně s těmito zásadami se traduje, že nepřítele ve střetném sražení ničíme jadernými zbraněmi a rychlým útokem úderných uskupení vojsk ihned po jaderných úderech s cílem zakončit zničení protistojícího nepřítele.

I když na první pohled jsou tyto zásady střetného sražení naprosto logické, přesto se domnívám, že byt je

třeba je chápat jen jako obecně platné — jen jako vodítko — přesto postihují novou kvalitu boje a operace v důsledku zavedení jaderných a raketových zbraní jen z části.

Je logické, že mé tvrzení není postačující a proto se je pokusím blíže vysvětlit.

Podle mého názoru měli bychom se na otázky manévru ve střetném sražení dívat z těchto hledisek:

Ve střetném sražení (v rámci vševojskové armády či frontu) ať je usku-tečňováno v průběhu útočné či obranné operace, jsou **hlavním prostředkem ničení nepřítele jaderné a raketové zbraně** — čili, že i ve střetném sražení se v plné míře uplatňuje zásada **rozhodující úlohy palebné síly** těchto zbraní, která je určujícím činitelem v poměru k manévru pozemních vojsk. Vlastní palebná síla a manévr palbou jaderných a raketových zbraní zaujímá prvořadé místo.

Proto manévr pozemních vojsk — útvarů a svazků, bude zpravidla **jednoznačně určován způsobem použití a účinky jaderných a raketových zbraní** — protože pozemní vojska budou co nejrychleji a co nejúčelněji využívat účinků palebné síly.

Efektivnost, mohutnost a předstih v použití jaderných zbraní při zahájení střetného sražení je rozhodujícím momentem a může podstatnou měrou ovlivnit jeho konečný výsledek. Skutečnost je taková, že výhodně a s předstihem uskutečněný hromadný jaderný úder na útočící vojska nepřítele, jeho zálohy či druhé sledy, může vést k situaci, že k vlastnímu střetnému sražení — střetnutí se pozemních sil ani nedojde. Tento případ nemusí být výjimkou, ale nebude na druhé straně stejně tak běžným jevem. Přesto však by bylo možno postavit otázku — bylo to střetné sražení či nikoli? Podle mého názoru bylo — protože byl splněn základ-

ni předpoklad, aby bylo možné hovořit o střetném sražení — tzn., že oba protivníci se snažili útočným způsobem splnit úkol.

V tomto případě tedy jistě není nutné uvažovat o tom, že by hlavní úsilí vojsk ve střetném sražení mělo být zaměřeno na úder do boků a týlů hlavních uskupení nepřítele. Za těchto podmínek se totiž pozemní vojska účastnila na střetném sražení jen v minimální míře — rozhodly jaderné a raketové zbraně.

Jedním z nových charakteristických způsobů střetného sražení bude tudíž **předstihující — rychlý, účelný a s překvapením provedený úder jadernými a raketovými zbraněmi** na hlavní uskupení nepřítele s cílem maximálního oslabení bojeschopnosti nepřítele a s minimální ztrátou času a tempa útoku vlastních vojsk dokončit zničení nepřítele pozemními vojsky.

I když výsledek předstihujícího úderu bude ve značné míře podmíněn činností nepřítele, schopnostmi a možnostmi vlastního průzkumu, charakterem terénu a řadou dalších činitelů, přesto se domnívám, že k jeho uskutečnění by mělo být zaměřeno hlavní úsilí při organizaci střetného sražení.

Použití jaderných a raketových zbraní umožňuje **využít moment překvapení**. Včasnými údery těmito zbraněmi na hlavní síly nepřítele i na jeho přicházející zálohy, místa velení a jeho zbraně hromadného ničení lze v podstatné míře ovlivnit celé střetné sražení ve prospěch toho, kdo je účelněji a s překvapením provede.

Proto do čela zásad o vedení střetného sražení je třeba proti minulosti, kdy měl prvořadý význam manévry vojsk do boku a týlu hlavního uskupení nepřítele, postavit zásadu **co nejefektivnějšího využití jaderných a raketových zbraní s jednoduchým — zpravidla cel-**

ním úderem (manévrem) pozemních vojsk.

Vzhledem k možnostem použití jaderných a raketových zbraní na jednotlivých stupních velení nutno si při této příležitosti uvědomit jednu závažnou skutečnost: Jestliže dříve hlavní **zásady pro vedení střetného sražení i boje** byly zhruba stejné — např. právě způsob manévru — pak dnes bude **nutné je vcelku přísně diferencovat**. Tak, jak se uplatňuje vliv použití jaderných a raketových zbraní v jednotlivých oblastech vojenského umění, tak se zákonitě musí projevovat i ve způsobech střetného sražení a boje. Jestliže na operačním a operačně taktickém stupni, kde hlavním prostředkem boje jsou jaderné a raketové zbraně, je nutno vidět manévry palbou těchto zbraní jako základní druh manévru, pak na stupni taktickém bude to nadále manévry pozemních vojsk, který bude zpravidla rozhodujícím činitelem ve střetném boji. Je tedy zřejmé, že ve způsobech — tedy i v zásadách střetného sražení a boje nutno uvážlivě formulovat a uplatňovat význam manévru.

Jak jsem již uvedl, i nepřítel bude používat jaderné a raketové zbraně a všechny způsoby a prostředky k splnění cíle střetného sražení a k paralyzování účinků našeho úderu. Proto případ, že se nám podařilo překvapivým jaderným úderem oslabit síly nepřítele natolik, aby pozemní vojska mohla jen zakončit ničení nepřítele útokem z chodu, budeme uvažovat jako žádoucí, ale do značné míry ojedinělý. Neznamená to sice, že bychom nevynakládali veškeré úsilí k tomu, aby se nám podařilo vyřešit podstatnou část střetného sražení tímto způsobem, ale musíme reálně počítat s tím, že účinek vlastního jaderného úderu nebude mít požadovaný efekt a že poměr sil se nezmění v náš prospěch natolik, aby výsledek střetného sražení byl jednoznačný.

Za tohoto předpokladu bychom zdánlivě měli uplatnit zásadu, že hlavní úsilí vojsk ve střetném sražení musí být zaměřeno k manévru do boku a týlu hlavního uskupení nepřítele. Úmyslně uvádím „zdánlivě“, protože není ani v tomto případě zcela opodstatněno uplatňovat ty formy manévru, které jsou sice tradiční a běžné, které se osvědčily v historii vojenství, ale které nutně nesou pečeť podmínek, kdy dosah i účinky prostředků palebné síly byly značně omezené.

Manévr pozemních sil do boků a týlu nepřítele uskutečňovaný dvěma základními způsoby — obchvatem nebo obejitím, eventuálně kombinací obou — měl v době, kdy nebyly jaderné a raketové zbraně, v podstatě dvojí cíl. Především skrytým přeskupením vojsk vyvést vojska proti nejslabším místům sestavy nepřítele a s překvapením udeřit, obklíčit ho a zničit. V druhé řadě pak vyhnout se účinkům jeho palebných prostředků s omezeným dosahem a omezenými manévrovacími schopnostmi. Kromě těchto cílů měla pozemní vojska za úkol znemožnit nepříteli ústup „přetnutím“ jeho ústupových cest, napadnout jeho týl, vytvořit podmínky k jeho obklíčení apod. Důležitá úloha při uskutečňování těchto manévru připadla pak vojskům, která poutala čelně hlavní síly nepřítele.

V současné době, kdy oba protivníci disponují jadernými a raketovými zbraněmi s možností podstatně širšího manévru palbou a většími ničivými účinky proti dřívějším klasickým zbraním, kdy utajení manévru hlavních sil se stává problematické vzhledem k moderním prostředkům průzkumu, kdy široká pásma činnosti a rozptýlení bojových sestav umožňuje větší manévruschopnost, je uskutečnění skrytého obchvatu či obejití pozemními vojsky podstatně problematictější. Motorizace a mecha-

nizace vojsk sice značně zvětšila jejich pohybové schopnosti, ale ve srovnání s možnostmi manévru jaderných a raketových zbraní jen v malé míře a kromě toho k tomuto zvýšení pohybových možností došlo na obou stranách.

Jakýkoli boční manévr, tzn. ať obchvat či obejití v dřívější klasické formě, je nutně spojen s určitou — byť relativně menší ztrátou času, což je v základním rozporu se správnou a nutnou zásadou efektivního (to především znamená rychlého — téměř bezprostředního) využití účinků jaderných úderů na hlavní síly nepřítele.

Proto se domnívám, že nelze do čela zásad střetného sražení v podmínkách oboustranného použití jaderných a raketových zbraní stavět princip založený na manévru do boků a týlu hlavního uskupení nepřítele, přičemž čelní úder na jednom či několika směrech provádět jen v těch případech, kdy vyvedení hlavních sil do boků nepřátelského uskupení bude spojeno se ztrátou času nebo ztíženo terénními podmínkami.

Současným podmínkám i zásadám použití jaderných a raketových zbraní odpovídá tudíž nejlépe čelní manévr, tj. čelní úder pozemních vojsk s cílem co nejefektivněji a nejrychleji využít účinků jaderných úderů.

Hlavní formou manévru pozemních vojsk bude tedy čelní úder, vedený na nejkratších směrech k využití účinků jaderných úderů.

Nelze opomíjet ani úkoly, které by plnila vojska útočící do boku a týlu nepřítele (nepř. omezování manévru nepřítele, „přeřezávání“ ústupových cest, dezorganizace týlu, blokování přísunů atd.). Tento úkol budeme řešit buď předsunutými odřady nebo též vzdušnými výsadky.

V zásadě půjde o nové formy manévru, které je třeba uplatňovat při střetném sražení.

Tradiční manévr pozemních vojsk

do boků a týlu nepřítele bude i nadále charakteristickým způsobem střetného boje na taktickém stupni, kde vliv jaderných a raketových zbraní není tak pronikavý a stejně tak při střetném sražení v operačně taktickém a operačním měřítku, kdy z určitých různých důvodů nebude použito jaderných zbraní.

Závěr, že charakteristickým způsobem střetného sražení v soudobých podmínkách bude úder jadernými zbraněmi a vzápětí následující čelní úder pozemních vojsk, z nichž pochopitelně tankové svazky a útvary mohou sehrát důležitou úlohu, je konečně v souladu i se zásadami operační sestavy vševoj-

skové armády v útočné operaci, kdy první sled bude tvořen převážně z tankových svazků, jejichž činnost budou zabezpečovat předsunuté odřady. Dovedně, dočasné soustředění úderného uskupení na rozhodujícím směru k čelnímu — vstřícnému úderu bude spolu s použitím jaderných zbraní hlavním předpokladem splnění cíle střetného sražení. V tom vidím uplatnění vlivu kvalitativně nových vlastností jaderných a raketových zbraní na způsob organizace a vedení střetného sražení z hlediska volby manévru.

Tento způsob je přitom v plném souladu i se zásadami střetného sražení v průběhu obranné operace.

Závěrem chci zdůraznit, že problematika střetného sražení a boje je bezesporu složité a existuje řada otázek, které je třeba řešit. Jednak jsou to otázky tvorby základních zásad tohoto nesporně jednoho z nejtěžších, přitom však pro soudobé podmínky typických způsobů bojové a operační činnosti vojsk a jednak otázky spojené s řízením vojsk ve střetném sražení. Rozpracovávat a dále rozvíjet jednotlivé otázky neznamena však v různých obměnách opakovat to, co je již známe a co v průběhu sice nedlouhé doby od zavedení jaderných raketových zbraní nutně doznalo změn. Rozvoj vědy a oblast lidského vědění se den ze dne rozšiřuje novým poznáním objektivní reality. Jaderné a raketové zbraně, způsoby jejich použití i takticko-technické parametry jsou dnes již podrobněji zvládnuty a dovolují s větší mírou objektivnosti posoudit, zda zásady boje a operace vyvozené z důsledků jejich vlivu na charakter ozbrojeného zápasu v době jejich zavedení, jsou správné a opodstatněné.

Podstatný rozvoj zaznamenaly nové vědní obory, jako je kybernetika, automatizace, nové progresivní oblasti matematiky, které nelze negovat. Procesy ve společnosti a tím i v ozbrojených silách si vynucují zvědečtění na základě nových poznatků.

Proto i v oblasti vojenského umění je třeba otevřít cestu k přehodnocení některých základních otázek boje a operace i jeho řízení a postavit zkoumání forem a způsobů ozbrojeného zápasu na vědeckou základnu.

Specifika zákonitosti a závěrů vojenského umění, která je charakteristická omezenou možností praktické experimentace, nutně vyzdvihuje význam věcných diskusí, výměny názorů a polemiky. Proto je třeba počítat s tím, že nezdědka se objeví i názory, které nejsou v plném souladu s oficiální koncepcí, které nikoli ve snaze hledat za každou cenu něco nového bude třeba brát v úvahu, konfrontovat je s reálnými možnostmi a podmínkami a tak postupně sjednocovat názory a myšlenky nového, moderního, soudobého pojetí vojenství současnosti.